

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2022-11-30
Meddelad i
Vänerns borg

Mål nr
T 4841-19

PARTER

Kärande

1. Anna FATIMA Charlotte Petersson, 19710624-4846
Skandiavägen 1 A Lgh 1202
451 43 Uddevalla

2. Fatima DHARIA Ann-Mari Petersson, 20040407-6002
Hagarnevägen 39 F Lgh 1301
451 33 Uddevalla

Ombud: Fatima Petersson

Svarande

Trollhättans Stad, 212000-1546
Gårdhemsvägen 9
461 32 Trollhättan

Ombud: Advokat Anna Ramsay och biträdande jurist Reid Lindell
Advokatfirman Lindahl KB
Box 11911
404 39 Göteborg

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Fatima Petersson ska betala rättegångskostnader till Trollhättans Stad med 446 878 kr, varav 445 558 kr utgör ombudsarvode och 1 320 kr utlägg. Dharia Petersson är solidariskt betalningsansvarig för 170 939 kr av dessa rättegångskostnader. På rättegångskostnaderna ska utgå ränta enligt lag från dagen för dom.
3. Fatima Peterssons och Dharia Peterssons efter huvudförhandlingen framställda tilläggsyrkanden om för Fatima Petersson ytterligare 12 000 kr och för Dharia Petersson ytterligare 80 000 kr avvisas.

Dok.Id 585016

Postadress
Box 1070
462 28 Vänerns borg

Besöksadress
Hamngatan 6

Telefon
0521-27 02 00
E-post: vanersborgs.tingsratt@dom.se
www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/

Telefax
finns ej

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Dharia Petersson har varit elev på Paradisskolan i Trollhättan. Huvudman för Paradisskolan är Trollhättans Stad. Fatima Petersson är Dharia Peterssons förälder. Målet avser diskriminering enligt 1 kap. 4 § diskrimineringslagen (2008:567) och skadestånd på grund av vårdslös myndighetsutövning.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Yrkanden

Dharia Petersson och Fatima Petersson har yrkat att Trollhättans Stad ska ersätta dem för diskriminering enligt följande:

1. Till Dharia Pettersson med 100 000 kr för diskriminering enligt 1 kap. 4 § punkterna 1 och 4 diskrimineringslagen (direktdiskriminering och trakasserier utifrån sexuell läggning). Beloppet fördelar sig på upprättelseersättning om 50 procent och preventionersättning om 50 procent.
2. Till Fatima Petersson med 50 000 kr för diskriminering enligt 1 kap. 4 § punkten 1 diskrimineringslagen (direktdiskriminering med koppling till diskrimineringen enligt yrkandet punkten 1). Beloppet fördelar sig på upprättelseersättning om 75 procent och preventionersättning om 25 procent.
3. Till Dharia Petersson med 100 000 kr för diskriminering enligt 1 kap. 4 § punkten 4 diskrimineringslagen (bristande tillgänglighet). Beloppet fördelar sig på upprättelseersättning om 40 procent och preventionersättning om 60 procent.
4. Till Fatima Petersson med 50 000 kr för diskriminering enligt 1 kap. 4 § punkten 1 (direktdiskriminering med koppling till diskrimineringen enligt yrkandet punkten 3). Beloppet fördelar sig på upprättelseersättning om 80 procent och preventionersättning om 20 procent.

Ränta enligt 6 § räntelagen ska utgå på beloppen enligt punkterna 1 – 4 från och med den 29 november 2019 till dess betalning sker.

Därutöver har Fatima Petersson yrkat att Trollhättans Stad ska betala skadestånd till henne enligt följande:

5. 1 499 kr motsvarande Fatima Peterssons inkomstförlust den 17 oktober 2019 till följd av Trollhättans Stads informationsbrist i tjänsteutövande,
6. 4 280 kr motsvarande Fatima Peterssons kostnad för undervisning till Dharia Petersson genom Allakando till följd av Trollhättans Stads bristfälliga tjänsteutövande i att ombesörja rätten till utbildning,
7. 2 500 kr för Fatima Peterssons psykiska lidande till följd av Trollhättans Stads bristfälliga tjänsteutövning.

Yrkanden som inte prövas i sak i denna dom:

Dharia Petersson har efter huvudförhandlingens slut begärt ytterligare ersättning från Trollhättans Stad med 80 000 kr som ett tillägg till den ersättning som begärts enligt punkten 1.

Fatima Petersson har efter huvudförhandlingens slut begärt ytterligare ersättning från Trollhättans Stad med 12 000 kr som ett tillägg till den ersättning som begärts enligt punkterna 2 och 4.

Dharia Petersson har tidigare under målets handläggning yrkat ersättning av Trollhättans Stad med 105 000 kr avseende framtida inkomstförlust på grund av försenat inträde på arbetsmarknaden, men har återkallat det yrkandet.

Dharia Petersson och Fatima Petersson har yrkat att Trollhättans Stad ska förpliktas att till dem ska utge kränkingsersättning med 15 000 kr för bruten sekretess vid två tillfällen. Tingsrätten har i beslut den 22 september 2022 på yrkande av Trollhättans Stad avvisat det yrkandet.

Inställning

Trollhättans Stad har bestritt samtliga yrkandena och har inte vitsordat diskrimineringsbeloppens storlek eller hur de fördelas på de olika posterna. Beloppen i yrkandena 5 och 6 har vitsordats av Trollhättans Stad som skäliga i och för sig. Sättet att beräkna ränta har vitsordats.

Yrkanden om rättegångskostnader

Trollhättans Stad har yrkat ersättning för sin rättegångskostnad. När det gäller den del av rättegångskostnaderna som avser Dharia Peterssons talan har Trollhättans Stad yrkat att Fatima Petersson på grund av vårdslös processföring ska vara solidariskt betalningsansvarig med dottern.

Fatima Petersson och Dharia Petersson har bestritt yrkandet om rättegångskostnader och har gjort gällande att parterna i enlighet med 6 kap. 7 § diskrimineringslagen i stället ska stå sina egna rättegångskostnader. De har inte vitsordat skäligheten av de yrkade rättegångskostnaderna.

Grunderna för käromålet

Diskriminering som avser trakasserier på grund av sexuell läggning (yrkandena 1 och 2)

Trollhättans Stad är i egenskap av huvudman för Paradisskolan utbildningssamordnare enligt lag och är därför förpliktigad att aktivt åtgärda och följa upp eventuell diskriminering som sker i skolan. Dharia Petersson har vid Paradisskolan vid flera tillfällen trakasserats för sin sexuella läggning. Skolan har inte tagit Dharia Peterssons oro och ångest på allvar och har inte heller lyckats stoppa trakasserierna, som pågick från hösten 2018 till mars 2020, från att fortsätta.

Det är framför allt tre gånger som Dharia Petersson utsatts för trakasserierna. Den första kränkningen inträffade i skolans aula tidigt på höstterminen år 2018. Den andra kränkningen var i slutet av november 2018. Vid båda tillfällena var det en särskild elev i Dharia Peterssons klass (fortsättningsvis benämnd *elev*) som trakasserade Dharia Petersson. Vid det andra tillfället kallade eleven henne för missfoster samt sa att Gud tycker att det är fel att vara homosexuell och att bisexuella människor är äckliga. Dharia Petersson var rädd för eleven, eftersom han hade varit allmänt stökig och hotfull.

Det tredje tillfället var den 17 oktober 2019. Vid den händelsen gick tre flickor in i klassrummet där Dharia Petersson befann sig och meddelade Dharia Petersson att eleven väntade på henne utanför skolan. Detta skedde på ett sätt som utgjorde ett hot direkt riktat mot Dharia Petersson.

Dharia Petersson har påpekat för sina lärare att det yttrats homofoba uttryck riktade mot henne. Efter det lugnade sig eleven och slutade uttrycka sådana uttryck under en tid, men sedan började han igen. Paradisskolan har pratat med Dharia Petersson om trakasserierna och gett henne tillgång till ett lugnt rum under exempelvis raster. Detta har inte hjälpt då trakasserier även skett i klassrummet med resultatet att det i praktiken inte gått att skydda sig. Paradisskolans åtgärder har inte fungerat utan problem har uppstått i nya situationer.

Att skolan inte gjorde tillräckligt framgår av att en motsvarande situation uppstod på Sommarhemsskolan dit Dharia Petersson sedan flyttade och då kunde mobbing och trakasserier stoppas inom två veckor efter händelsen.

Fatima Petersson blev direktdiskriminerad eftersom hon som vårdnadshavare fick bära konsekvenserna av Paradisskolans agerande.

Diskriminering genom bristande tillgänglighet (yrkandena 3 och 4)

Dharia Petersson har funktionsnedsättningen dyslexi och har behövt lärarstöd i hemmet eller i annan lugn miljö. Det har hon trots påpekanden vid flera tillfällen inte fått, utan bristande tillgänglighet har aktivt valts som metod mot henne. Rektorn Filippa Johansson ställde i möte den 11 april 2019 krav på Dharia Petersson att prestera utifrån redan givna anpassningar som redan visat sig undermåliga, innan hon eventuellt skulle kunna ges ytterligare anpassningar för sina studier. Filippa Johansson har genom sitt agerande aktivt tagit beslut som underminerat Dharia Peterssons lärande och tillgång till studier utifrån hennes funktionsnedsättning. Detta förfarande kan inte ses som något annat än en förbjuden repressalie enligt diskrimineringslagen. När Filippa Johansson till slut den 23 mars 2020 medgav Dharia Petersson undervisning genom lärarstöd i enskild miljö fungerade hennes utbildning. Det var först efter att Fatima Petersson vänt sig till förvaltningschefen Karin Persson som Filippa Johansson erbjöd enskild utbildning i en annan skola. Dessförinnan hade Dharia Petersson haft en obefintlig skolgång där också Fatima Petersson som förälder blivit motarbetad i att få lärarstöd i hemmet eller i annan trygg miljö till Dharia Petersson i hennes utbildning, trots att det på möte efter möte visat sig att det stöd som tillsats inte fungerat. Fatima Petersson som förälder blev tvingad att med egna medel köpa in lärandestöd för att sätta stopp för Dharia Peterssons utbildningsbortfall. Fatima Petersson har därmed som förälder direktdiskriminerats.

Diskrimineringsersättningen ska fördelas på det sätt som framgår av yrkandena punkterna 1 – 4.

Fatima Peterssons skadeståndsyrkanden (yrkandena enligt punkterna 5–7)

Skadeståndersättning för inkomstförlust (punkten 5)

Skolan är ålagd att informera om något som sker i skolan. Särskilt gäller detta om det föreligger något enskilt intresse om något som sker direkt. Vårdnadshavaren har också

rätt till föräldrainsyn. Skolan underlät att kontakta Fatima Petersson efter händelsen den 17 oktober 2019 och hon fick veta om händelsen först efter att Dharia Petersson hade kontaktat henne. Då blev hon tvungen att åka hem från sitt arbete och behövde stanna hemma hela kvällen hos dottern. Trollhättans Stad har därmed åsamkat henne en förmögenhetsskada genom försumlighet i tjänsteutövning. Alternativt har Trollhättans Stad orsakat henne denna förmögenhetsskada genom att inte vidta tillräckliga åtgärder för att motverka att Dharia Petersson utsatts för trakasserier för sin sexuella läggning i skolan.

Skadeståndsansättning för undervisning genom Allakando (punkten 6)

Yrkandet grundar sig i den rena förmögenhetsskadan som Fatima Petersson har drabbats av på grund av Trollhättans Stads fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Staden har varit oaktsam genom att staden inte har tillhandahållit Dharia Petersson den skolgång som hon har rätt till. Därmed har Fatima Petersson nödgats att köpa in undervisning till Dharia Petersson från utbildningsföretaget Allakando AB. Detta har orsakat henne en ekonomisk skada om 4 280 kr vilket motsvarar den kostnad hon haft för att köpa utbildningstjänsten.

Skadeståndsansättning för psykiskt lidande (punkten 7)

Yrkandet om ersättning för psykiskt lidande avser personskada som styrks genom journalanteckning daterad den 24 april 2020 som utfärdats Susanne Bergqvist, legitimerad psykolog. Trollhättans Stad har vållat Fatima Petersson personskadan genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Stadens oaktsamhet har bestått i att staden först inte har tillhandahållit Dharia Petersson den skolgång som hon har rätt till och inte heller har vidtagit tillräckliga åtgärder för att motverka att Dharia Petersson utsatts för trakasserier i skolan på grund av sin sexuella läggning. På grund av Trollhättans Stads underlåtenhet i dessa delar har Fatima Petersson mått psykiskt dåligt och nödgats söka hjälp. Fatima Petersson är därmed berättigad 2 500 kr i skadestånd för psykiskt lidande.

Grunderna för bestridandet

Trollhättans Stad gör inte gällande att Dharia Petersson aldrig upplevt sig otrygg. Staden vet att det har varit jobbigt för Dharia Petersson och att skolan har upplevts av henne som en otrygg miljö. Trollhättans Stad bestrider emellertid påståendena från Dharia Petersson och Fatima Petersson om att de har behandlats sämre av skolan än vad andra elever och föräldrar hade behandlats. Likaså bestrider staden att trakasserier i den omfattning som Dharia Petersson påstår eller att trakasserier på grund av sexuell läggning har förekommit.

Dharia Petersson har haft en väldigt hög frånvaro från skolan. Hon började på Paradisskolan höstterminen 2017. Under årskurs sju hade hon en högre närvaro och skolarbetet fungerade bra. När hon på höstterminen 2018 började i årskurs åtta så började hennes närvaro gå ner och skolan märkte att hon mådde dåligt.

Sent på hösten eller på vintern 2018 inträffade en händelse. Det var i skolkorridoren som en elev, som gjort så tidigare, uttalade sig negativt om personer som inte har heterosexuell läggning. Uttalandet var inte riktat mot Dharia Petersson. Hon pekades inte ut och hennes namn nämndes inte. Eleven visste inte att Dharia Petersson hörde vad som sades. Men det fanns en problematik kring sådana uttalanden i skolan och det pågick vid tiden för händelsen ett omfattande och aktivt arbete på skolan med att komma till rätta med uttalandena. Skolan hade en likabehandlingsplan och använde sig i skolarbetet av något som heter Machofabriken, som är ett metodmaterial för att introducera ett genusperspektiv i syftet att elever ska kunna utforska och reflektera kring olika könsroller. Programmet genomfördes i Dharia Peterssons klass, men hon deltog antagligen inte särskilt mycket i detta program, eftersom hennes frånvaro var hög. I samband med händelsen så blev inte skolan informerad av Dharia Petersson om att hon upplevde uttalandet som trakasserande gentemot henne. Däremot berättade Dharia Petersson för mentorn Pernilla Malmgren nära jullovet 2018 att det sades olämpliga saker i klassen, men inte heller vid detta samtal sa Dharia Petersson att hon upplevde sig trakasserad på grund av sin sexuella läggning.

Under våren 2019 var Dharia Peterssons frånvaro mycket hög. Skolan lämnade in en orosanmälan på grund av upplevd oro kring hennes mående och hennes hemsituation. I mars 2019 beslutades att Dharia Petersson skulle få så många uppgifter som möjligt att arbeta med digitalt hemifrån. Skolan lade upp en digital skolplattform för henne som heter "It's learning". Hon fick också en dator att arbeta med hemma. I april 2019 följdes undervisningen upp. Skolan fann då att Dharia Petersson riskerade att inte uppnå kunskapskraven i flera av ämnena. En orsak till det var att hon inte lämnade in uppgifterna som hon skulle göra digitalt. I augusti 2019 beslutade Filippa Johansson att inleda en pedagogisk utredning och en utredning om pedagogiskt stöd för Dharia Petersson. Under september 2019 försökte man få till stånd möten med Dharia Petersson och Fatima Petersson, men de sköts upp av dem och kunde inte genomföras. I oktober 2019 blev det till sist ett möte med Dharia Petersson och Fatima Petersson där skolan gjorde en återkoppling på den särskilda undervisning som skett, frånvaroproblematiken och möjligheten för Dharia Petersson att få gå om årskurs åtta. Skolan beslutade den 14 oktober 2019 att hon skulle få börja åttan på nytt.

Tre dagar efter beslutet att Dharia Petersson skulle börja åttan på nytt, så inträffade en ny händelse. Det var två elever som gick fram till Dharia Petersson och sa "han väntar på dig utanför skolan". Enligt Trollhättans Stads uppfattning om händelsen sades det "han" och inte ett specifikt namn. Men Dharia Petersson blev rädd och tog sig hem. När skolan fick kännedom om händelsen så initierade skolan en utredning om vad som hade hänt. Detta var en utredning i enlighet med huvudmannens rutiner för kränkningar. Det skolan gjorde var att man hade möte med flickorna och deras vårdnadshavare för att få deras syn. Skolan kontaktade även eleven, eftersom Dharia Petersson uppfattade att det var eleven som flickorna avsåg, och frågade om han hade med händelsen att göra, vilket han förnekade. Man sökte också kontakt med Dharia Petersson och Fatima Petersson för att få deras syn på händelsen. Ett möte hölls på skolan och då kommunicerade skolan kränkingsutredningen som hade gjorts och den utredningen skickades hem till Dharia Petersson och Fatima Petersson. Händelsen ledde till att Dharia Petersson inte ville komma tillbaka till skolan utan uteblev därefter. Trollhättans Stad kan inte se att händelsen har ett samband med Dharia

Peterssons sexuella läggning och skolan har inte heller blivit informerad om att Dharia Petersson uppfattat att det varit trakasserier på grund av sexuella läggning. Genom att göra kränkingsutredningen har åtgärderna under alla förhållanden varit tillräckliga för att uppfylla diskrimineringslagens krav på utredning.

Dharia Peterssons fortsatta frånvaro i slutet av år 2019 var problematisk. Därför gjorde skolan en orosanmälan till socialtjänsten. Det är inte trakasseri att göra en sådan anmälan, utan är så som skolan ska agera i den givna situationen. Skolan önskade också socialtjänstens hjälp med kontakten med Dharia Petersson och Fatima Petersson därför att läget var låst och ganska konfrontativt. I december 2019 kallade socialtjänsten till ett möte med skolan och Fatima Petersson. På mötet deltog skolans rektor och skolkurator. Skolan efterlyste på mötet en dialog med Dharia Petersson och det hade man gjort tidigare också, för skolan upplevde att det bara var med Fatima Petersson som skolan fick kommunicera. Det var svårt att få till en fungerande dialog och man lyfte på mötet frågan om skolbyte, men Dharia Petersson ville gå kvar på engelsktalande undervisning, så det var inte aktuellt. I december 2019 meddelade Fatima Petersson att hon inte var intresserad av ytterligare dialog med skolan och socialtjänsten. Därför kontaktade skolan Trollhättans Samverk för att få till stånd en dialog med hjälp av dem. Det är en tvärprofessionell verksamhet som tillhör skolan och elevstödet. Fatima Petersson ville inte ha någon dialog med Trollhättans Samverk heller. I januari 2020 hade skolan fortsatt inte kommit till rätta med Dharia Peterssons frånvaro. Man gjorde en kartläggning genom att skicka ett formulär med svar på frågor till Dharia Petersson. Efter att skolan fått svar på frågorna hölls ett möte och skolan fattade beslut om att på nytt göra en orosanmälan till socialtjänsten. Skolan har inte behandlat henne sämre än vilket barn som helst som har en omfattande frånvaro. Det fanns heller inget missgynnande av Fatima Petersson.

Parallellt med skolans åtgärder för att komma till rätta med Dharia Peterssons frånvaro, hade Fatima Petersson ansökt för dotterns räkning om hemskola innebärande att en lärare kommer hem och undervisar. Förutsättningarna för sådan särskild utbildning framgår av 24 kap. 20 § skollagen. Detta är en annan form av undervisning än enskild

utbildning som var vad Dharia Petersson så småningom beviljades. Ansökan avsåg av skolan på grund att det inte fanns förutsättningar att bevilja särskild undervisning i den situation som var för handen. Särskild undervisning i hemmet är undervisning för elever som är så sjuka att de inte kan delta i undervisningen av den anledningen. Det ska finnas en ansvarig läkare som vårdar ett svårt sjukt barn och undervisningen får inte ske på avrådan från läkaren. Avslaget hade alltså inte varit sig med Dharia Peterssons läggning eller dyslexi att göra.

Den 23 mars 2020 beviljades Dharia Petersson i stället enskild undervisning enligt 3 kap. 11 § skollagen. Det är en annan slags utbildning än särskild utbildning. Undervisningen skulle ske med lärare från Paradisskolan men inte i skolans fysiska lokaler utan i en annan näraliggande skola. Dharia Petersson fortsatte sin utbildning i denna form resten av vårterminen 2020. Sedan flyttade hon till en annan kommun och började i skola där.

Trollhättans Stad bestrider att beslutet att neka särskild undervisning och att bara tillhandahålla digital undervisning skulle vara att anse som bristande tillgänglighet på grund av dyslexi. Bristande tillgänglighet är det bara om någon blir nekad tillgänglighetsåtgärder som hade inneburit att personen skulle komma i en jämförbar situation som personer utan den aktuella funktionsnedsättningen.

Tillgänglighetsåtgärderna ska dessutom vara skäliga tillgänglighetsåtgärder. Att fatta beslut om undervisning som inte kan beviljas enligt skollagen är inte en skälig tillgänglighetsåtgärd. Dharia Petersson har fått digitala hjälpmedel för sin utbildning och har inte varit förhindrad på grund av sin dyslexi att tillgodogöra sig utbildningen.

När det gäller skadeståndsyrkandena (yrkandena enligt punkterna 5 – 7) är beloppen vitsordade, men inkomstbortfallen och personskadan är inte orsakade av stadens vållande. Det har inte förekommit något fel och man har inte utövat någon myndighet i förhållande till Fatima Petersson.

Utredningen

Förhör under sanningsförsäkran har hållits med Fatima Petersson och Dharia Petersson. Vittnesförhör har hållits med Ingela Sjölin, Jon Bergmark, Michaela Karlsson, Tara Hellborg Hughes, Filippa Johansson, Mina Anger och Pernilla Malmgren.

Fatima Petersson och Dharia Petersson har som skriftlig bevisning åberopat skolinspektionens utredning, polisanmälan, SMS-konversation mellan Dharia Petersson och Fatima Petersson, utredning av Ingela Sjölin, beslut om avslag på studiehjälp med lärare i hemmet, journalanteckning från psykolog Susanne Bergqvist, mejlkonversation med Allakando AB, intyg från Fatima Peterssons arbetsgivare och läkarintyg från BUP.

Fatima Pettersson har berättat följande.

Dharia Peterssons utsatthet började när hon gick i förskolan. I årskurs 2 fick hon byta till Paradisskolan därför att hon var utsatt för mobbing. Hon bytte till engelsktalande klass i årskurs sju. Hon har alltsedan dess varit aktiv i HBTQI-frågor och hon har varit talför i de frågorna. Det kan väcka ogillande hos vissa individer och ger följd effekten att människor uttrycker sig i hennes närhet på sätt som inte är lämpligt. Detta började redan i sjuan, men eskalerade i årskurs åtta. Redan några veckor in på höstterminen i årskurs åtta var den första incidenten med eleven när de stod i skolans entré. Han sa att Dharia Petersson var äcklig. Skolkuratorn Michaela Karlsson, som var med vid tillfället, försökte få honom att sluta, men det gjorde han inte. Michaela Karlsson sa till Dharia Petersson att hon skulle gå därifrån för hon fick inte stopp på eleven. Dharia Petersson har därefter inte haft en anledning att fortsätta vända sig till vuxna när de redan har påvisat att de inte lyssnar.

Händelsen när Dharia Petersson blev hemskickad utan att hon blev kontaktad var den 4 december 2018. Dharia Petersson tog till självskadebeteende och rispade sig i halsen

med en kniv. När man på skolan upptäckte det skickade de hem Dharia Petersson och kontaktade inte Fatima Petersson den dagen.

Hon fick ett samtal från Dharia Peterssons mentor Pernilla Malmgren strax innan julen 2018. Pernilla Malmgren sa att hon såg jätteallvarligt på det som hände med Dharia Petersson och hoppades att det kunde bli en bättre start nästa termin. Men under vårterminen 2019 blev det mer eller mindre ingenting av de intentionerna. Skolan upprättade handlingsplaner, överenskommelser eller åtgärdsplaner för att få Dharia Petersson tillbaka till skolan. De beslutade åtgärderna fungerade inte och man skrev nya papper. Utbildningen rann under tiden ut i sanden.

I maj 2019 ville Fatima Petersson att Dharia Petersson skulle få gå om årskurs åtta. Det sa Filippa Johansson att hon inte tänkte låta Dharia Petersson göra. De fortsatte i stället på det spår som de hade och ville att Dharia Petersson skulle få uppgifter online. Då fick hon uppgifterna skickade via skolmejl. Skolan skickade ut uppgifterna, sammanlagt tre stycken, utan muntlig genomgång och utan möjlighet till samtal med lärare under pågående lektion. Hon fick inte heller någon dator skickad till sig. Dharia Petersson har väldigt stort behov av muntligt stöd. Det kan inte jämföras med den undervisning online som Sommarhemsskolan i Uddevalla tillhandahöll åt henne på höstterminen 2020. Då kunde hon följa undervisningen online och kunde ställa frågor både i chat-rum och muntligen.

Utredningar om Dharia Peterssons skolgång startades inte förrän rektorn Filippa Johansson fick krav från dels huvudmannen (Trollhättans Stad), dels Skolinspektionen. När Filippa Johansson sedan avslog undervisning i hemmet, så föreslog hon inte heller någon annan form av enskild undervisning. Det gjorde hon inte förrän den 23 mars 2020 när skolan skulle redovisa sina åtgärder till Skolinspektionen. När Dharia Petersson väl hade fått enskild undervisning fungerade det utmärkt. Hon är smart och kan tillgodogöra sig undervisningen så länge det görs på rätt sätt. Men när Michaela Karlsson sökte upp Dharia Petersson på vägen hem, så var det droppen. Efter det mötet såg Fatima Petersson ingen annan utväg än att flytta därifrån så, att Dharia Petersson

kunde få sin utbildning. När de kom till Uddevalla så hittade man tillsammans med skolan bra lösningar för Dharia Petersson, men alla hennes känslor behövde tas omhand. Dharia Petersson deltog i drygt trettio terapisaftal och traumabehandling på BUP i Uddevalla. Hon har också genomgått en utredning på BUP i Gamlestan och de kom till slutsatsen att ett trauma föreligger samt depression. De är nu färdiga med traumabehandlingen. Dharia Petersson har hamnat på rätt köl igen och det är en stor anledning till att de dragit tillbaka sitt anspråk på senare ingång i arbetsmarknaden.

På Sommarhemsskolan utsattes Dharia Petersson också för trakasserier, men där hade man samtal med de elever som hade uttryckt sig illa och de hörde av sig med en gång till Fatima Petersson. Den skolan klarade av utredning och åtgärder på fjorton dagar.

Dharia Petersson har berättat följande.

Redan i förskolan började hon bli mobbad. Hon hade en lärare där som inte alltid trodde på henne utan trodde att hon överdrev det som sades. I ettan eller tvåan fick hon en lärare på skolan som hon skulle prata med dagligen så att han kunde hjälpa henne att vara trygg. Hon var mobbad och till slut fick hon flytta till Paradisskolan. Det kändes tryggt med lärarna där. Men när man bytte i fyran till andra lärare och hon hamnade i andra konstellationer blev det mycket mer kaos och hon blev utanför och började må dåligt. Hon hade börjat med självskadebeteende och hade pratat med lärarna om det. I sexan hade hon bestämt sig för engelsktalande klass och i början av sjuan var det roligt. Men sedan blev det mycket mer bråk. Hon hade kommit ut som bisexuell i skolan och i sjuan pratade man om machokulturen och då gick hon ut ur klassrummet eftersom debatten inte gick att styra. Debatterna fortsatte i korridorerna riktade mot henne. Pernilla Malmgren och de andra lärarna visste om det och lät det vara. Situationen blev för ett litet tag bättre. När de på SO-lektionerna hade börjat ta upp religion, återkom debatterna om HBTQI igen och då blev det på nytt värre. Hon kände sedan att det redan var något som hon tagit upp med lärare och hon tänkte att det inte skulle hjälpa att ta upp det på nytt. När hon stod upp för en kompis som hade kommit ut, blev hon utsatt för mycket påhopp om sin sexuella identitet. Hon blev till

en måltavla för uttalanden. Det berättade hon för sin lärare Anna Werner och för Pernilla Malmgren.

I början av årskurs åtta så hoppades hon att det skulle bli bättre, eftersom Pernilla Malmgren hade pratat med eleven, som var den som stod för mycket av trakasserierna mot henne. Det var känt att eleven var ett problem när det gällde beteendet på skolan och han påverkade andra elever. Det kändes väldigt otryggt för henne i skolan och trakasserierna fortsatte.

När det gäller den första händelsen på höstterminen 2018 sa eleven att gay-folk är äckliga samt att hon inte borde vara vid liv och borde skämmas över att hon gillade tjejer. Michaela Karlsson var där och hörde detta och sa åt eleven att inte säga så. När han ändå inte slutade så sa hon åt Dharia Petersson att gå därifrån i stället. Dharia Petersson gick då till klassrummet och pratade med Pernilla Malmgren.

Vid den andra händelsen på höstterminen 2018 var Tara Hellborg Hughes med. De stod i korridoren och väntade på en lektion. Eleven kom förbi och sa att hon hade bara fel därför att hon var bisexuell och för att hon var äcklig och borde inte vara vid liv. Då stod Tara Hellborg Hughes upp för henne och sa att han inte kunde säga sådant och att han borde gå därifrån. Hon minns inte riktigt, men hon tror att eleven gick därifrån när Tara Hellborg Hughes sa så.

Gällande tillfället den 4 december 2018 så mådde hon jättedåligt. Hon skrev till två olika kompisar och att hon inte orkade mer. När hon inte fick svar med en gång, använde hon sig av självska debeteende för att få bort ledsamheten. Hon började rispa på halsen med en kniv. Till sist svarade hennes kompis och hon la bort kniven och sen gick hon ut till skolan. Där visade hon för kompisens hur hon hade rispat sig. Kompisen tog med henne direkt till Pernilla Malmgren och till en annan lärare som pratade med henne och försökte kolla hur det var. Den läraren gav henne en scarf och sedan fick hon sitta ensam i ett rum hos skolsyster. Lärarna gick till sina lektioner. Hon kände att det inte var värt att bara sitta där och bestämde att det var bättre att gå hem. Kompisen

mötte henne i korridoren och följde med henne från skolan. De gick först till ungdomsmottagningen och sedan ringde hon en väninna som ringde Fatima Petersson. Efter det gick hon hem och återvände inte till skolan. Det syntes att hon rispat sig och hon ville inte gå ut.

Efter det var det något slags möte där Pernilla Malmgren var med. De pratade om hur hon skulle kunna komma tillbaka till skolan och gjorde planer för henne. Hon fick vissa uppgifter att arbeta med hemma, men hon fick inga genomgångar av uppgifterna som kunde hjälpa henne med det som hon inte förstod. Hon har svårt att förstå sammanhangen när hon läser saker, eftersom hon inte alltid förstår vad hon läser. Hon pratade någon gång med Pernilla Malmgren efter en lektion som skulle försöka få till att hon kunde komma hem en viss tid på dagen för att hjälpa henne, men det gick inte skolan med på. Samma hände med hennes önskan att gå om årskurs åtta. Då upplevde hon att Pernilla Malmgren slutade kämpa för henne, och det påverkade hennes förtroende för henne.

När hon var i klassrummet den 17 oktober 2019 påkallade några tjejer hennes uppmärksamhet och de sa ”han står utanför. Eleven kommer att slå ner dig”. Hon fick jättemycket ångest och satte på sig hörlurarna. Hon sökte upp läraren och sa att hon inte kände sig säker och ville att någon skulle följa med henne hem. Läraren, som var vikarie, sa att hon kunde följa med henne till busshållplatsen. Läraren frågade vad som hade hänt och hon svarade att hon kände sig jätteosäker. De gick till busshållplatsen och under tiden hade hon skrivit till mamma om vad som hade hänt, för hon ville inte vara ensam. Mamma sa att hon skulle åka hem direkt.

Efter den händelsen fick hon lika mycket ångest som hon hade haft innan beslutet att hon skulle få gå om årskurs åtta. Hon var nu ännu mer rädd för att gå till skolan. De hade börjat prata om att flytta, så att hon i stället kunde gå i skola i Uddevalla. Allting bara kraschade. Hon vågade inte gå ut för hon var rädd för att eleverna på skolan skulle se henne och gå efter henne. Därför var det en jättelättnad för henne när hon i mars 2020 fick beskedet om enskild undervisning på Björndalsskolan. Hon kände till skolan

och tyckte att det var bra. Det var en lugn skola. I början var det jobbigt att gå till skolan och Fatima Petersson blev tvungen att följa med henne, men det blev bättre och bättre och hon kunde gå själv. En dag när hon skulle gå hem så mötte hon Michaela Karlsson som stoppade henne och försökte prata med henne. Hon försökte gå därifrån, men Michaela Karlsson fortsatte att fråga ”hur går det” och en massa sådant. Det kändes väldigt obekvämt och då klarade hon inte av att gå till skolan efteråt.

Ingela Sjölin, på Sommarhemsskolan, har berättat att Dharia Petersson började på Sommarhemsskolan hösten 2020 och att hon hade det jobbigt i skolan. Det fanns en incident på skolan som Ingela Sjölin inte var med och utredde, men hon minns att de gjorde en kränkingsanmälan. De pratade med berörda och mentorerna gjorde upp en plan för detta. Det var jobbigt för Dharia Petersson att vara i skolan överhuvudtaget och hon sa att folk hade åsikter som hon kände var kränkande. Kommunikationen mellan familjen och skolan var bra, tät och rak. Utifrån det så hittade de lösningar.

Jon Bergmark har berättat att han träffade Dharia Petersson i oktober 2020 efter en egenremiss. Då handlade det om en neuropsykiatrisk utredning och funderingar kring trauma och autismsspektrum. De gjorde en bred utredning av Dharia Petersson. Under januari 2021 satte han ord på traumadiagnosen. Från sjuårsåldern fanns svårigheter socialt och ytterligare eskalering av svårigheterna från sjätte eller sjunde klass. Dharia Petersson hade svårigheter att förhålla sig till andra och att förstå sociala signaler. En tendens var att hon tolkade andras signaler negativt och hade en känsla av att vara utsatt. Den biten kan springa ur en autistisk problematik, men bedömningen är att tidigare upplevelser har färgat Dharia Peterssons mående. Behandlingen som hon fått har varit riktad mot PTSD-problematiken.

Michaela Karlsson har berättat att hon inte varit med om någon situation där en elev varit kränkande mot Dharia Petersson. Generellt gäller att om det dyker upp en sådan situation gör skolan en kränkingsanmälan och följer upp till dess att saken är klarlagd. Det kan handla om placering i klassrummet eller återkommande samtal med

elev hos skolkurator. De pratar med båda parter när det förekommer mobbing och trakasserier. Skolan arbetar också förebyggande i dessa frågor.

Mina Anger har berättat följande.

Hon var rektor på Paradisskolan från 2016 till och med 2018. Dharia Petersson hade läs- och skrivsvårigheter och svårigheter som de samverkade med henne och med Fatima Petersson kring. Dharia Petersson hade också funderingar kring sin egen identitet. Hon hade problem med frånvaro. Den riktigt stora frånvaron började dock först efter att Mina Anger hade slutat. Hon inledde ingen utredning om frånvaro under hennes tid som rektor. Att utredningen inte gjordes hade inget att göra med att Dharia Petersson hade dyslexi eller hennes sexuella läggning. De hade kontakt genom lärare och kurator om vad frånvaron berodde på. Det är då som Dharia Petersson uttryckte att hon inte mårde bra och uttryckte till andra runt omkring att hon hade det svårt hemma. Därför gjorde de en orosanmälan till socialtjänsten. Kontakten med Fatima Petersson skedde via mentor. Oavsett vad frånvaron berodde på från början kan den till slut ha påverkats av svårigheterna att hänga med. Dharia Petersson fick stöd med hjälp av iPad och appar samt hade hjälp av en specialpedagog. Den hjälp som Dharia Petersson fick var den hjälp som de bedömde att hon skulle behöva. De gjorde ett löpande arbete för att se om hjälpen var tillräcklig. Såvitt hon minns nekades Dharia Petersson ingen åtgärd som kunde vidtas gällande hennes dyslexi. Hon minns inte att hon haft någon ytterligare kontakt med Fatima Petersson och kan inte säga att Fatima Petersson på något medvetet sätt behandlats annorlunda än andra föräldrar. Det är självklart att de hade kunnat behandla Dharia Peterssons problematik annorlunda, men det var ingen diskriminering eller trakasserier att inte göra så.

Språkbruket bland eleverna var problematiskt. Därför hade de en insats med en jämställhetsstrategi för att arbeta med problemet. De arbetade också med gruppinsatser kring språkbruk och normer. Det fanns en grupp elever, bland dem Dharia Petersson, som hade funderingar kring sin egen identitet. De hade också en elev som gick över alla gränser gällande bland annat hur han uttryckte sig och som de inte kom till rätta

med. Det är möjligt att Dharia Petersson tog illa vid sig av elevens uttalanden. Eleven riktade dock det han sa mot alla som kom i hans närhet och både vuxna och elever var måltavlan eller så sa han det rakt ut. Han kunde uttrycka väldigt negativa saker kring homosexualitet och etnicitet. Han var ett jättestort bekymmer både för andra elever och för honom själv. Hon fick inte uppfattningen att eleven trakasserade Dharia Petersson specifikt och fick inga sådana besked från andra heller. Eleven fick påhejare i Dharia Peterssons klass. I klassen pratade man om vad man sa och inte sa. De pratade också flera gånger med vårdnadshavarna till de elever som använde det oönskade språkbruket. Det fanns ingen anmälan från Dharia Petersson om trakasserier på grund av sexuell identitet. Men om en elev har blivit kränkt, så ska eleven emellertid inte behöva verbalisera detta överhuvudtaget om skolan ändå uppfattat att kränkningen har skett.

Filippa Johansson har berättat följande.

Hon tillträdde som rektor på Paradisskolan efter Mina Anger. Hon träffade Dharia Petersson endast ett fåtal gånger när hon var rektor. Däremot fick hon en bild av Dharia Peterssons förmågor och hennes skolsituation genom den mängd möten som ägde rum med Fatima Petersson och med Dharia Peterssons lärare och mentorer. Dharia Petersson var en elev som hade lång skolfrånvaro redan när hon tillträdde. Skolan arbetade med att ordna stöd så att Dharia Petersson kunde vilja vara i skolan. Några månader in på vårterminen 2019 hade hon möte med Dharia Petersson och Fatima Petersson där också elevhälsovården närvarade. Hon fick veta att något hade hänt före jullovet 2018/19 som påverkade Dharia Petersson. Det som hon fick veta var att det hade förekommit verbala påhopp som inte var riktade enbart mot Dharia Petersson, och det sades inget om att det handlade om Dharia Peterssons sexuella läggning. Vid mötet pratade om hur de skulle underlätta hennes skolgång. Dharia Petersson hade problem med läs- och skrivsvårigheter och hon föredrog att få reda på saker muntligt och hade en oro kring vissa schemabrytande aktiviteter. Samtidigt ville Dharia Petersson lära sig och var kunskapsörstande. Utredningarna kring Dharia Peterssons läs- och skrivsvårigheter var gjorda före hennes tid som rektor. Hon fick

redan hjälpmedel för detta i form av inläst material som hon kunde lyssna till i stället för att läsa. Dharia Petersson fick också längre tid på sig för de nationella proven och fick göra prov muntligt. De bestämde på mötet att Dharia Petersson skulle få arbeta hemifrån via digitala Google Drive och att lärarna skulle se till att hon där fick uppgifter som hon kunde lösa hemifrån och sedan lämna in strukturerat. Men det var bara en lösning för en övergångsperiod för att möjliggöra en tillbakagång, för målsättningen var att Dharia Petersson skulle komma tillbaka till skolan. Dharia Petersson var positiv till det som föreslogs, men sedan lämnade hon inte in några uppgifter.

När det gäller händelsen i oktober 2019 hade Dharia Petersson precis kommit tillbaka till skolan efter beslut om förlängd skolgång. Ett par dagar efter det hade Dharia Petersson varit i ett klassrum där något hade hänt som gjorde henne upprörd, ledsen och orolig. De utredde händelsen som en kränkning och tillfrågade de elever som hade sagt något till Dharia Petersson. Enligt det som de kom fram till hade två flickor sagt att ”han väntar på dig” och Dharia Petersson hade tolkat det som att det var eleven som de menade. Flickorna hade gjort detta oöverlagt och de försökte be henne om ursäkt när de insåg att de hade gjort henne ledsen. Skolan pratade med både flickorna och flickornas vårdnadshavare. Hon såg inget sammanhang mellan händelsen och Dharia Peterssons sexuella läggning. Eleven sa också att han inte hade något med denna händelse att göra. Eleven var någon som kunde uttrycka åsikter om vad han tänkte om olika saker, gärna högt och med en stor publik. Det fanns väldigt omfattande stödinsatser kring den eleven. Han var väldigt sällan i skolan och de hade många samtal med honom och han sa inget om att han hyste irritation eller aggression mot specifikt Dharia Petersson. Eleven benämndes av Dharia Peterssons vårdnadshavare som Dharia Peterssons plågoande. Hon kunde inte själv se eller hade fått höra att det stämde att han var hennes plågoande eftersom hans uttalanden var generella. Han uttryckte sig kring vad han tyckte om homosexuella men uttryckte inget specifikt om Dharia Peterssons sexuella läggning. Det verkade inte som om han överhuvudtaget brydde sig om Dharia Petersson.

Skolan anlät vid årsskiftet 2019/20 Trollhättans Samverk för att få kontakt med Dharia Petersson och för att förbättra samarbetet som de hade med Fatima Petersson. Dharia Petersson ville inte komma till skolan, utan det var Fatima Petersson som kom till alla möten. Ska man utreda en elevs behov av stöd är elevens röst väldigt viktig, men de fick ingen sådan kontakt. Den digitala undervisningen som de hade beslutat om fungerade inte längre. Vid en digital undervisning finns inga lärare fysiskt närvarande, men den hindrade inte kommunikation via mejl mellan lärare och elev. Om Dharia Petersson hade arbetat i de digitala plattformarna så hade läraren kunnat ge feedback. Men när det inte hände efter en månad, så beslutade de att hon i stället skulle ha enskild utbildning. De arrangerade då ett schema där lärare åkte till skolan en och en för att undervisa. Detta skulle bara vara för en kortare tid. Målsättningen är att tillgodose elevens rätt till utbildning så gott som möjligt och en enskild undervisning ger inte samma möjligheter som undervisning på plats.

Tara Hellborg Hughes har berättat att hon minns att elever på skolan använde ord som ”bög” som skällsord men inte att det var specifikt riktad mot någon person. Hon minns inte att hon försvarat Dharia Petersson i något sammanhang eller pratat med Dharia Petersson om en sådan situation.

Pernilla Malmgren har berättat följande.

Hon är lärare på engelskspråkiga skolan och var Dharia Peterssons mentor. När Dharia Petersson började på skolan, gjorde de en kartläggning av vad hon behövde. Dharia Petersson var ibland jätteförsiktig och ibland väldigt framåt. Hon hade läs- och skrivsvårigheter som de behövde ta hänsyn till. Det hon fick var en iPad och alla elever hade tillgång till en Chorme-book. De hade en dialog kring hur de skulle jobba med texter. De hade också möten med en specialpedagog. Dharia Peterssons närvaro var under årskurs sju varierande och hon fick intrycket av att Dharia Petersson inte mårde så bra. Hon slöt sig i sitt eget skal och ville inte delta i alla aktiviteter. I årskurs åtta ökade hennes frånvaro ganska mycket. När det blev väldigt mycket mer under vårterminen påbörjade hon, kuratorn och rektorn att göra en utredning om frånvaron.

Den utredningen borde ha gått fortare. Kontakten med Fatima Petersson var till en början god, men blev sedan mer och mer haltande. Det var svårare att utreda Dharia Petersson frånvaro utan dialogen med Dharia Petersson och Fatima Petersson. Hon har inte behandlat Fatima Petersson sämre än andra föräldrar.

Strax före julen i årskurs åtta sa Dharia Petersson att några elever hade sagt saker som var direkt elaka och hon förstod att Dharia Petersson tyckte det var riktat mot henne. De skulle ha uttryckt sig om homosexuella och bisexuella att de var djur och att de också enligt Dharia Petersson hade sagt att om hon var bisexuell så var hon också ett djur. Dharia Petersson hade varit i deras närhet när de uttalade detta. Eleven var en av dem som Dharia Petersson namngav. Den eleven gick i samma klass och var en utmaning att arbeta med. Han hade svårt att förstå varför han skulle vara i skolan och han gillade att säga saker som folk blev provocerade av. Eleven behövde många insatser. I årskurs åtta påbörjades ett arbete med att han i stället var på en praktikplats vissa dagar. Han behövde få ett annat sammanhang där han kunde fungera, för han fungerade inte i klassen. Kuratorn hade tät kontakt med honom för att få honom att förstå vad man inte kunde säga. De var också mycket noga med att markera mot eleven när han sa saker som inte var okej. Eleven var allmänt elak mot många och hon upplevde inte att det var riktat speciellt mot Dharia Petersson. Det fanns också en generell problematik kring hur barnen uttryckte sig på skolan. De hade därför påbörjat arbetet kring värdegrundsfrågor där de samarbetade med en jämställdhetsstrateg. De hade också ett arbete som hette Machofabriken. Arbetet var på gruppnivå, men om man upptäckte att det förekom kränkningar tog de dessa på individnivå. Då pratade de också med vårdnadshavarna. De arbetade särskilt med Dharia Peterssons klass. Michaela Karlsson och Pernilla Malmgren ledde diskussioner kring våldspyramiden och om att inte säga fula saker. Hon vet inte om Dharia Petersson var med när de hade diskussionerna. Enligt henne förekom inga systematiska trakasserier. Hon skulle aldrig bortse från trakasserier. Det hon har känt till, har hon agerat på.

Tingsrättens bedömning

Något om Skolinspektionens beslut

Den 24 januari 2020 meddelade Skolinspektionen beslut efter anmälan från Fatima Petersson mot Paradisskolan och dess huvudman Trollhättans Stad. I beslutet tog Skolinspektionen ställning till Trollhättans Stads åligganden i förhållande till Dharia Petersson såvitt avser skollagens bestämmelser om rätten till stöd, särskilt stöd och undervisning. Uppgifter lämnade av Fatima Petersson om trakasserier och diskriminering behandlades inte i beslutet utan överlämnades till Diskrimineringsombudsmannen.

Skolinspektionen har i beslutet riktat kritik mot Trollhättans Stad för hur skolan har hanterat Dharia Peterssons frånvaro jämfört med skollagens krav på skolan att utifrån elevens frånvaro och behov av stöd verka aktivt, samordna insatser samt vidta åtgärder, följa upp dem och vid behov ompröva dem i syfte att tillgodose elevens rätt till utbildning. Skolinspektionen har bedömt att en frånvaroutredning borde ha gjorts av skolan mer skyndsamt och inte vara färdigställd i september 2019 utan i mars 2019. Vidare har Skolinspektionen bedömt att de utredningsinsatser som gjorts inte heller varit tillräckliga. Skolinspektionen har då anmärkt, utifrån Dharia Peterssons upplevelse av att hon var utsatt för trakasserier och kränkande behandling och att det enligt henne påverkat hennes mående och närvaro i skolan, att den utredning som gjorts saknat en bedömning av vilka åtgärder hon varit i behov av för att öka sin skolnärvaro. Slutligen har Skolinspektionen bedömt att, även om skolan haft en kontinuerlig dialog med vårdnadshavaren och externa aktörer samt även vidtagit vissa utrednings- och trygghetsskapande åtgärder, de åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med Dharia Peterssons skolsituation inte varit tillräckliga.

Tingsrätten konstaterar att skollagens ställer stora krav på skolan och dess huvudman att utreda och åtgärda elevers frånvaro och brister i skolsituationen. Trollhättans Stad har medgett att skolan och Trollhättans Stad aldrig lyckades fullt ut komma till rätta

med Dharia Peterssons upplevelse av otrygghet eller hennes frånvaro. Av Skolinspektionens beslut framgår att de inte heller gjorde allt som kunde krävas av dem för att skyndsamt utreda orsakerna till att Dharia Petersson var otrygg och inte kom till skolan.

Skolinspektionens anmärkningar mot skolan och Trollhättans Stad har utgått från skollagen, det går inte att utifrån dessa anmärkningar dra slutsatsen att Trollhättans Stad därmed gjort sig skyldig till diskriminering gentemot Dharia Petersson eller Fatima Petersson. Skolinspektionen har inte gjort sin bedömning utifrån regelverket för diskriminering, utan har i den delen överlämnat Dharia Peterssons och Fatima Peterssons uppgifter till Diskrimineringsombudsmannen, som i sin tur inte har väckt någon talan. Det räcker inte för att en diskriminering ska föreligga, att, såsom Skolinspektionen har funnit, skolan och Trollhättans Stad brustit i sitt ansvar i visst avseende, utan för det krävs att Dharia Petersson har missgynnats respektive kränkts och att missgynnandet eller kränkningen har stått i samband med någon av diskrimineringsgrunderna som anges i diskrimineringslagen, i det här fallet funktionsnedsättning respektive sexuell läggning. Skollagens bestämmelser är dock starkt vägledande i frågan om skäliga åtgärder för det fall att en diskriminering har förekommit (prop. 2013/14:198, s. 80). Frågan är då om så har varit fallet.

Diskriminering på grunden trakasserier om sexuell läggning och direktdiskriminering av förälder till barn som utsätts för sådana trakasserier

Enligt 1 kap. 4 § punkten 4 diskrimineringslagen avses såsom diskriminering bland annat trakasserier, vilket i sin tur definieras som uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de i bestämmelsen nämnda diskrimineringsgrunderna, däribland sexuell läggning. Bestämmelsen kompletteras i skolförhållanden med en skyldighet enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen för utbildningssamordnare, som får kännedom om att en elev anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier, att utreda omständigheterna kring de

uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Dharia Petersson och Fatima Petersson har berättat om under lång tid pågående trakasserier från andra elever på grund av Dharia Peterssons sexuella läggning. De har gjort gällande tre specifika tillfällen när Dharia Petersson enligt dem trakasserats på grund av sexuell läggning. När det gäller ett av de tillfällena, enligt dem det första tillfället, finns överhuvudtaget inget stöd i utredningen för att den händelsen har ägt rum eller att den händelsen kommit till skolans kännedom. Enligt Dharia Petersson skulle Michaela Karlsson ha varit med när detta hände, men Michaela Karlsson har sagt att hon inte minns något sådant tillfälle när hon har överhört trakasserier riktade mot Dharia Petersson. Händelse nummer två ifrågasätts i och för sig inte av Trollhättans Stad, men enligt Staden har elevens kränkande uttalande inte varit riktat mot Dharia Petersson. Trollhättans Stad har inte heller vitsordat att eleven visste att Dharia Petersson hörde uttalandena eller att Staden vid tillfället fick kännedom om att Dharia Petersson ansåg sig utsatt för trakasserier från eleven eller att trakasserierna gällde sexuell läggning. Däremot var det känt för skolan att eleven uttalade sådana saker till många personer och att sådana uttalanden var ett problem på skolan. I strid mot vad Trollhättans Stad har gjort gällande framgår dock av förhöret med Pernilla Martinsson att hon strax före julen 2018 fick veta från Dharia Petersson att hon hade hört uttalanden från eleven och en ytterligare elev som delvis riktats mot henne och som var nedsättande uttalanden kopplade till sexuell läggning. Det som Pernilla Martinsson i egenskap av lärare på skolan hörde är tillräckligt för att utbildningssamordnare enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen ska ha en utrednings- och åtgärdsplikt (jfr prop. 2007/08:95 s. 300). Utredningsplikten omfattar i vart fall att ha samtal med den som utsatts för trakasserier och den som trakasserar. Av förhören med Mina Anger, Filippa Johansson och Pernilla Martinsson framgår att skolan redan före julen 2018 vidtog omfattande insatser både på allmän nivå för att komma till rätta med problematiska uttalande och insatser specifikt mot den elev som identifierades som den största svårigheten i det avseendet och som var den elev som Dharia Petersson upplevde sig trakasserad av. När det gäller Dharia Petersson var skolans

fokus under våren 2019 att hantera hennes ökande frånvaro och förmå henne att återgå till skolan och att underlätta för henne när hon var i skolan. Även om skolan inte delade hennes uppfattning att hon var en särskild måltavla för elevens uttalanden, framgår att skolan under våren 2019 förde en dialog med henne och Fatima Petersson för att hon skulle vara trygg i att öka sin närvaro i skolan. Med den förutsättning som skolan haft för sin utredning, att elevens kränkande uttalanden gjorts generellt och mot många på skolan, framstår de insatser som skolan gjort i anledning av de trakasserier som Dharia Petersson på höstterminen 2018 upplevde sig utsatt för, som tillräckliga för att uppfylla det ansvar som anges i 2 kap. 7 § diskrimineringslagen.

Den tredje händelsen som omfattas av påståendet om trakasserier på grund av sexuell läggning var i oktober 2019 när två eller tre kvinnliga elever gjorde uttalanden om att ”han väntar utanför” eller ”eleven väntar utanför”. Den händelsen hanterades av skolan såsom en kränkning och inte som trakasserier i diskrimineringslagens mening.

Tingsrätten anser att skolan i den delen gjort en riktig bedömning, men även om uttalandena skulle ha omfattats av diskrimineringslagen, framgår att den utredning och de åtgärder som skolan gjorde i anledning av kränkningen hade uppfyllt det ansvar som skulle ha ålegat utbildningssamordnare enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen.

Dharia Peterssons talan mot Trollhättans Stad om ersättning för diskriminering i form av trakasserier för sexuell läggning saknar alltså tillräcklig grund. Än mindre finns grund för Fatima Peterssons yrkande om ersättning för direktdiskriminering på grund av dotterns sexuella läggning. Yrkandena enligt punkterna 1 och 2 ska lämnas utan bifall.

Diskriminering genom bristande tillgänglighet och direktdiskriminering av förälder till barn som diskriminerats genom bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering som enligt 1 kap. 4 § punkten 3 diskrimineringslagen avser att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska

komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning. Det krävs inte något direkt orsakssamband mellan diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning och den bristande tillgängligheten. Det är tillräckligt att konstatera att den bristande tillgängligheten medför att en person missgynnas genom att åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits. Detta gäller dock endast om en person med funktionsnedsättning kan komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning genom skäliga anpassningsåtgärder. När det gäller vilka tillgänglighetsåtgärder som kan krävas ska hänsyn tas till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse. Bristande tillgänglighet handlar inte om att krav kan ställas på att t.ex. utbildningen skräddarsys och att verksamheten därmed blir en annan än det ordinarie utbudet (prop. 2013/14:198 s. 79). Den som skyddas av diskrimineringsformen bristande tillgänglighet är den som själv har en funktionsnedsättning. Närstående omfattas inte av bestämmelsen.

När det gäller om Dharia Petersson på grund av sina läs- och skrivsvårigheter, som får anses omfattas av begreppet funktionsnedsättning, har missgynnats genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits gör tingsrätten följande överväganden. Av utredningen i målet, framför allt förhören med Mina Anger, Filippa Johansson och Pernilla Martinsson, framgår att Dharia Petersson i vart fall så länge hon var fysiskt i skolan fullt ut fick det stöd som skolan tillhandahåller de som har läs- och skrivsvårigheter. Det stödet syftar till att personer med läs- och skrivsvårigheter ska få likvärdiga förutsättningar för att klara skolarbetet som de som inte har läs- och skrivsvårigheter. Hon missgynnades alltså inte i undervisningen i skolan. Allteftersom Dharia Peterssons frånvaro ökade, behövde emellertid också skolans insatser anpassas för att se till så att hon fick den utbildning som hon hade rätt till. Det framgår av utredningen att det i vart fall i årskurs åtta, när frånvaron var hög och Dharia Petersson inte nådde sina utbildningsmål, fanns skäl för skolan att utreda Dharia Peterssons behov av särskilt stöd på det sätt som framgår av 3 kap. 6 - 12 §§ skollagen. Enligt 3 kap. 7 § skollagen ska rektorn för skolan, om det inom ramen för undervisningen

framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Finns behov av särskilt stöd, ska ett åtgärdsprogram tas fram. Stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Skolan har av Skolinspektionen fått kritik för att utredningen kring dessa insatser dröjde. För det fall att Dharia Petersson hade missgynnats i jämförelse med andra elever utan hennes funktionsnedsättning, skulle det kunna vara en diskriminering att inte i skäligen tid göra en tillgänglighetsutredning. Tingsrätten finner dock att det genom förhören med skolans rektorer och med Pernilla Martinsson är utrett att skolan, under tiden som utredningen kring Dharia Peterssons frånvaro och försämrade skolresultat pågick, kontinuerligt arbetade för att tillgodose Dharia Peterssons utbildningsbehov. Detta fortsatte skolan med efter att utredningen var färdig i september 2019 och ett åtgärdsprogram var framtaget för Dharia Peterssons del. Skolans fokus var visserligen att Dharia Petersson skulle kunna återgå till utbildning på plats, vilket också rimligtvis var den utbildningsform som bäst hade möjliggjort för henne att nå målen för sin utbildning. Samtidigt framgår av utredningen i målet att insatserna, som skolan gjorde under tiden som hon var frånvarande, i form av först digital utbildning och sedan enskild undervisning, var det stöd som skolan kunde ge en elev som inte var på plats och som inte kvalificerade för särskild undervisning i hemmet (jfr 24 kap. 20 § skollagen). Det framstår som rimligt att skolan först försökte med den digitala utbildningen och att skolan sedan tog beslut om enskild undervisning efter att det visade sig att Dharia Petersson inte lämnade in uppgifterna som skickades till henne.

De insatser som skolan gjorde missgynnade inte Dharia Petersson jämfört med andra elever som på grund av sin ovilja att gå till skolan fått tillgängligt de åtgärder som vid den tiden kunde erbjudas. Någon bristande tillgänglighet i diskrimineringslagens mening fanns alltså inte gällande Dharia Petersson. Om så ändå hade varit fallet, skulle Trollhättans Stads tillgänglighetsåtgärder ha varit skäliga sådana åtgärder. Det som

Fatima Petersson hade ansökt om, särskild utbildning i hemmet, hade inte varit möjligt att bevilja. Det hade inte heller varit skäligt att kräva att Trollhättans Stad vid den i målet aktuella tidpunkten skulle anpassa hela klassens utbildning och dimensioner för att kunna livestreama utbildningen. Detta var före pandemin. De förutsättningar för distansundervisning som tillkom i anledning av pandemin och som bland annat Sommarhemsskolan hade när Dharia Petersson började där på hösten 2020, fanns inte på plats under tiden som Dharia Petersson gick på Paradisskolan. Tingsrätten finner att Dharia Petersson inte utsattes för diskriminering genom bristande tillgänglighet på grund av funktionsnedsättning. Dharia Peterssons talan ska också i denna del ogillas.

Med den bedömningen finns det heller ingen grund för Fatima Peterssons krav på ersättning för direktdiskriminering. Dharia Peterssons och Fatima Peterssons yrkanden punkterna 3 och 4 ska därför lämnas utan bifall.

Fatima Peterssons yrkanden om skadestånd enligt skadeståndslagen

Fatima Petersson har i yrkandena 5 – 7 begärt ersättning för skadestånd enligt skadeståndslagens regler och har då gjort gällande olika former av fel och försummelse vid myndighetsutövning. Undervisning räknas i och för sig inte som myndighetsutövning. Men annat faktiskt handlande och beslut beträffande eleverna under deras vistelse i skolan anses vara myndighetsutövning, däribland beslut om olika åtgärder som utgör ett led i omsorg och tillsyn över eleverna när de på grund av skolplikten vistas i skolan. Trollhättans Stad har bland annat invänt att myndighetsutövningen inte har riktats mot Fatima Petersson utan mot dottern och att hon redan på den grunden inte är skadeståndsberättigad. Tingsrättens bedömning är emellertid att myndighetsutövning gällande ett barns skolgång också har en sådan särskild inverkan på barnets förälder att skadeståndslagens regler om fel och försummelse vid myndighetsutövning får anses omfatta ett skadeståndsansvar också gentemot föräldern. Frågan är då om Fatima Petersson drabbats av skada och om Trollhättans Stad genom fel eller försummelse har orsakat skadan.

Yrkandet enligt punkten 5

Fatima Petersson har enligt yrkandet punkten 5 begärt ersättning för inkomstförlusten i anledning av att hon tog ledigt den 17 oktober 2019. Beloppet i sig är vitsordat av Trollhättans Stad. Fatima Petersson har, såsom domstolen slutligt uppfattat hennes talan, gjort gällande två grunder för det skadeståndsyrkandet. Den ena grunden är att Trollhättans Stad var vållande i och med att ingen från skolan informerade Fatima Petersson om händelsen den 17 oktober 2019, utan hon fick den dagen endast informationen om händelsen från Dharia Petersson med följd att hon behövde ta ledigt från sitt arbete. Den andra grunden är att Trollhättans Stad varit vållande genom fel och försummelse i sin hantering av trakasserier och att det orsakat att Fatima Petersson den dagen behövde ta sig ledigt från sitt arbete. När det gäller den första grunden för yrkandet, faller den redan på att Fatima Petersson sagt att hon, även om skolan hade informerat henne, skulle ha tagit ledigt för att vara med sin dotter. Hon har alltså inte på grund av informationsbrist lidit skada i form av förlorad arbetsförtjänst. När det gäller den andra grunden, finner tingsrätten, i enlighet med de skäl som domstolen redovisat gällande yrkandena punkterna 1 och 2, att Trollhättans Stad i sitt sätt att hantera de eventuella trakasserier som pågick på skolan, och som Dharia Petersson upplevt sig utsatt för, inte varit vållande. Yrkandet enligt punkten 5 ska därmed ogillas.

Yrkandet enligt punkten 6

Fatima Petersson har gjort gällande att Trollhättans Stad genom fel och försummelse i myndighetsutövning orsakat henne en onödig kostnad för en privat utbildningsinsats under tiden som Dharia Petersson var hemma från skolan. Tingsrätten har i sin bedömning av yrkandena punkterna 3 och 4 redovisat domstolens syn på de insatser som Trollhättans Stad gjorde under Dharia Peterssons frånvaro. Även om de första insatserna visade sig vara otillräckliga, var det rimligt för Trollhättans Stad att först försöka med de insatserna. Det är domstolens bedömning att Trollhättans Stad inte har

varit vårdslös i de beslut som togs gällande de insatserna. Yrkandet enligt punkten 6 ska därmed ogillas.

Yrkandet enligt punkten 7

Fatima Petersson har begärt ersättning för psykiskt lidande i anledning av Trollhättans Stads vårdslösa myndighetsutövning. Tingsrättens bedömning är som framgår av det ovan sagda att Trollhättans Stad inte genom fel och försummelse i myndighetsutövning har orsakat Fatima Petersson någon skada. Yrkandet enligt punkten 7 ska ogillas.

Yrkanden framställda efter huvudförhandlingens slut

Det framgår av 17 kap. 2 § rättegångsbalken att om huvudförhandling hållits, ska domen grundas på vad som förekommit vid förhandlingen. Om det efter huvudförhandlingens slut har gjorts tillägg av enkel beskaffenhet får domen också med parternas samtycke grundas på sådana enklare tillägg (jämför 17 kap 2 § rättegångsbalken och 43 kap. 14 § andra meningen rättegångsbalken). De yrkanden som Dharia Petersson och Fatima Petersson framställt efter huvudförhandlingens slut är emellertid inte tillägg av enkel beskaffenhet, vilket innebär att domstolen inte kan döma över dessa tillägg. Domstolen bedömer inte heller att tilläggsyrkandena, som är helt nya och utan giltig anledning inte framställdes vid huvudförhandlingen, är sådana att de i enlighet med 43 kap. 14 § första meningen rättegångsbalken skulle kunna vara skäl för domstolen att fortsätta huvudförhandlingen. De för sent framställda yrkandena ska därför avvisas.

Rättegångskostnader

Trollhättans Stad har yrkat ersättning av Dharia Petersson och Fatima Petersson med 571 879 kr. Staden har inte närmare specificerat hur mycket av rättegångskostnaderna som har fördelats på att bemöta Dharia Peterssons respektive Fatima Peterssons talan.

Däremot har Trollhättans Stad särskilt angett hur stor del av rättegångskostnaderna som gäller de delar av deras talan som återkallats respektive avvisats. Trollhättans Stad har också gjort gällande att Fatima Petersson såsom ställföreträdare och sedan ombud för Dharia Petersson genom vårdslöshet orsakat rättegångskostnaderna och att Fatima Petersson därför solidariskt med Dharia Peterssons bör bära Stadens rättegångskostnader som löper på Dharia Peterssons del av tvisten. Vidare har Trollhättans Stad gjort gällande att det inte finns skäl att med stöd av diskrimineringslagens regler bestämma att vardera parten står sina rättegångskostnader.

Som huvudregel gäller enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken att förlorande part ska ersätta motpartens rättegångskostnader. I mål om diskriminering enligt diskrimineringslagen kan det emellertid enligt 6 kap. 7 § diskrimineringslagen förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Den särskilda bestämmelsen om fördelning av rättegångskostnader i diskrimineringslagen gäller endast i den del som talan är prövad i sak.

När det gäller talan i de delar där Dharia Petersson återkallat sin talan (inkomstförlust på grund av försenat inträde på arbetsmarknaden) respektive domstolen avvisat hennes och Fatima Peterssons talan (skadestånd för bruten sekretess) saknas därför helt förutsättningar för tillämpning av 6 kap. 7 § diskrimineringslagen. I stället gäller enligt 18 kap. 5 § rättegångsbalken att den part som fått sin talan avvisad, eller vars talan avskrivits efter återkallelse, ska ersätta motpartens rättegångskostnad. De av Trollhättans Stad yrkande beloppen om 20 000 kr respektive 8 000 kr i dessa delar framstår som skäliga. Tingsrätten återkommer till hur beloppen ska fördelas mellan Dharia Petersson och Fatima Petersson.

När det gäller yrkandena punkterna 5 – 7 är inte heller i de delarna diskrimineringslagens särskilda bestämmelse om fördelning av rättegångskostnaderna tillämplig. Fatima Petersson ska som förlorande part i de delarna fullt ut ersätta

Trollhättans Stads rättegångskostnader. Tingsrätten återkommer till hur stor del av Stadens rättegångskostnader som kan anses härröra från dessa yrkanden.

Syftet med bestämmelsen i 6 kap. 7 § diskrimineringslagen är att enskilda som har ett *befogat* intresse av att föra en talan om diskriminering inte ska behöva avstå från detta på grund av de rättegångskostnader som kan följa med en strikt tillämpning av huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken. I förarbetena anförs bland annat att ”även i sådana fall när den som anser sig ha blivit diskriminerad förlorar målet, kan han eller hon ha haft skälig anledning att få tvisten prövad. Målets utgång kan exempelvis ha berott på att rättsläget eller bevisläget varit svårbedömt. Vidare kan målets utgång ha berott på omständigheter som i processens början inte var kända för den förlorande parten, utan att förutsättningarna i 18 kap. 3 § andra stycket RB för den sakens skull är uppfyllda” (prop. 2007/08:95 s. 461).

Tingsrätten bedömer att målet såvitt avser yrkandena om ersättning på grund av trakasserier inte har varit sådant att det funnits ett *befogat* intresse vare sig för Dharia Petersson eller Fatima Petersson att föra talan. I de delarna anser tingsrätten att huvudregeln enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken ska gälla. Detsamma gäller för Fatima Peterssons talan om direktdiskriminering på grund av bristande tillgänglighet för dottern. Däremot anser tingsrätten att Dharia Petersson, särskilt med tanke på Skolinspektionens bedömning om brister i Trollhättans Stads utredningsåligganden enligt skollagen, haft ett *befogat* intresse att föra talan gällande diskriminering på grund av bristande tillgänglighet (yrkandet punkten 3). I den delen är det rimligt att i stället för huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken tillämpa bestämmelsen i 6 kap. 7 § diskrimineringslagen och låta vardera parten bära sin rättegångskostnad. Dharia Petersson ska alltså inte betala Trollhättans Stads rättegångskostnader i den del de härrör till yrkandet punkten 3. Det gäller dock inte för sådan kostnad som Trollhättans Stad haft på grund av vårdslöshet från kärandenas sida. Den kostnaden ska enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken bäras av den som orsakat kostnaden oavsett fördelningen i övrigt.

Trollhättans Stad har yrkat ersättning med 571 879 kr. Av rättegångskostnaderna fördelar sig 20 000 kr på det av Dharia Petersson återkallade yrkandet och 8 000 kr på de av tingsrätten avvisade yrkandena. Det som återstår är 543 879 kr. Kostnaderna är betydligt högre än normalt och det beror till stor del på sättet som Fatima Petersson valt att föra sin och dotterns talan. De yrkade kostnaderna är mot den bakgrunden och av de skäl som framgår av Trollhättans Stads redovisning av vari kostnaderna består rimliga kostnader.

Tingsrätten bedömer att hälften av 543 879 kr och hälften av 8 000 kr bör fördelas på den del av talan som avser Fatima Petersson. Hon ska alltså ersätta Trollhättans Stad för rättegångskostnader med 275 940 kr.

Resterande del av rättegångskostnaderna, 295 939 kr, ska fördelas på den del av talan som avser Dharia Petersson. Den del av Dharia Peterssons talan som dragit mest utredningsresurser torde vara utredningen om diskriminering på grund av bristande tillgänglighet. Utredningen i den delen har delvis tyngts av brister i Fatima Peterssons processföring och av ett synnerligen vidlyftigt material. Kostnaderna i den delen är delvis sådana som bör ersättas enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken oavsett fördelningen i övrigt. Tingsrätten anser mot bakgrund av detta att endast 125 000 kr av Trollhättans Stads kostnader är sådana som Staden själv bör stå för enligt 6 kap. 7 § diskrimineringslagen. Övriga kostnader, 170 939 kr, ska ersättas av Dharia Petersson.

Tingsrätten bedömer att Fatima Petersson såsom ställföreträdare och sedan ombud för Dharia Petersson i de delar som inte omfattas av den särskilda bestämmelsen i diskrimineringslagen genom vårdslöshet vållat Dharia Peterssons kostnader. Talan i de delarna borde aldrig ha förts och Fatima Petersson utförde talan på ett sådant sätt som orsakade Trollhättans Stad betydligt större rättegångskostnader än vad som är normalt. Fatima Petersson ska därför vara solidariskt betalningsansvarig med dottern för de rättegångskostnader som Dharia Petersson ska betala till Trollhättans Stad.

Sammanfattningsvis ska Fatima Petersson betala rättegångskostnader till Trollhättans Stad med 446 878 kr, varav Dharia Petersson är solidariskt betalningsansvarig för 170 939 kr. På rättegångskostnaderna utgår ränta enligt lag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Överklagande ställt till Hovrätten för Västra Sverige ska ha kommit in till tingsrätten senast den 21 december 2022.

Tomas Alvå

Vibeke Sylten

Nina Fredriksson

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.